

DET NATIONALE SAMARBEJDSFORUM FOR SUNDHEDSFORSKNING

ÅRSRAPPORT 2014

MINISTERIET
FOR SUNDHED
OG FOREBYGGELSE

Kolofon

Det Nationale Samarbejdsforum for Sundhedsforskning
Årsrapport 2014

Udarbejdet af: Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Copyright: Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Udgivet af:

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Holbergsgade 6

1057 København K

Telefon: 72 26 90 00

E-post: sum@sum.dk

EAN –lokationsnummer: 5798000362055

Grafisk design: 1508 A/S

Udgave: 1. udgave.

Udgivelsesår: 2015.

Version: 1.

Versionsdato: 13. maj 2015.

Publikationen er tilgængelig på <http://www.sum.dk>

INDHOLD

1	FORORD	3
2	ARBEJDET I 2014 - 2015.....	4
3	INDGANG TIL KLINISK FORSKNING	5
4	OFFENTLIGT-PRIVAT SAMARBEJDE.....	6
5	TEMAER.....	8
6	ANBEFALINGER.....	9
7	OPFØLGNING	13

1 FORORD

Siden 2009 har *Det Nationale Samarbejdsforum for Sundhedsforskning (NSS)* – et koordinerende forum med deltagelse af alle relevante aktører inden for sundhedsforskning – beskæftiget sig med sundhedsforskning i Danmark. Forummet har bl.a. adresseret de udfordringer, som dansk sundhedsforskning står overfor i forhold til at fastholde Danmarks styrkeposition på den internationale scene.

I perioden 2009-2012 har NSS bidraget med en række konkrete anbefalinger til, hvordan dansk sundhedsforskning kan styrkes. Anbefalingerne er knyttet til temaerne: Uddannelse, rekruttering og fastholdelse af forskere, inddragelse af patienter i klinisk forskning – patientrekruttering, rammer for forskning i forbindelse med specialeplanlægning, brugerinddragelse i sundhedsforskning og sundhedsforskning i kommunalt regi.

NSS har i 2013-2014 haft særligt fokus på den positive udvikling, der er sket på området med afsæt i forummets anbefalinger. NSS vurderer i den forbindelse, at særligt fyrtårnsinitiativerne *handlingsplanen for styrkede rammer for offentligt-privat samarbejde om klinisk forskning*, det offentlige-private partnerskab *NEXT* og *Én indgang* i regi af Danske Regioner har stor betydning for den positive udvikling. Initiativerne supplerer hinanden og arbejder sammen for at styrke rammerne for sundhedsforskning i Danmark.

Med denne årsrapport for 2014 følges der op på forummets arbejde i de forgangne år med en statusredegørelse for anbefalingerne og de initiativer, der er iværksat som opfølgning herpå. Der er hertil indhentet statusbidrag fra alle medlemmerne af forummet. Jeg vil gerne takke alle for at bidrage til opfølgningen.

Vi gør fortsat vigtige fremskridt i forhold til at sikre bedre vilkår for sundhedsforskningen i Danmark og for, at vi kan bevare en styrkeposition internationalt. Men der er stadig en række områder, hvor der er plads til forbedring. Eksempelvis hos de ikke-akademiske grupper, hvor der bl.a. kan være behov for at udvikle og anvende forskningskompetencer hos de professionsuddannede.

God læselyst.

Poul Jaszczak

Formand for Det Nationale Samarbejdsforum for Sundhedsforskning

København, den 13. maj 2015

2 ARBEJDET I 2014 - 2015

De seneste år er der sket en markant positiv udvikling på området for klinisk forskning – bl.a. med afsæt i Det Nationale Samarbejdsforum for Sundhedsforsknings (NSS) anbefalinger fra perioden 2009-2012.

Ifølge NSS bør særligt tre initiativer inden for klinisk sundhedsforskning fremhæves som fyrtårne, der bør sættes på fremover, hvis Danmark skal kunne bibeholde sin styrkeposition på området. Fyrtårnsinitiativerne forventes at kunne være med til at bane vejen for fortsat udvikling og samarbejde om at fremme den kliniske forskning i Danmark. Fyrtårnsinitiativerne, som bl.a. bygger på arbejdet i NSS, er: *Handlingsplanen for styrkede rammer for offentligt-privat samarbejde om klinisk forskning*, det offentlige-private partnerskab *NEXT* og *En indgang* i regi af Danske Regioner. Fyrtårnsinitiativerne har stor betydning, idet de arbejder sammen for at styrke rammerne for sundhedsforskning i Danmark.

Det er håbet, at disse fyrtårne kan tjene som inspiration til at iværksætte flere initiativer, der kan bidrage til at fastholde Danmarks styrkeposition på området på længere sigt. Det er dog en forudsætning, at der fortsat samarbejdes på tværs, og at både udfordringer og succeshistorier italesættes og deles, så vi fortsat formår at prioritere og udvikle området og forankre Danmarks styrkeposition internationalt.

FYRTÅRNE: Inspiration og fremtidige satsninger

Handlingsplan for offentligt-privat samarbejde om klinisk forskning	Det offentlige-private partnerskab <i>NEXT</i>	<i>En indgang</i> i regi af Danske Regioner
Med handlingsplanen for styrkede rammer for offentligt-privat samarbejde om klinisk forskning fra maj 2014 blev rammerne for samarbejdet mellem offentlige og private parter sat i fokus med 10 konkrete initiativer, der skal styrke det unikke samarbejde om klinisk forskning, vi har i Danmark. Formålet er bl.a. at gøre det endnu mere effektivt og attraktivt for både danske og udenlandske virksomheder at samarbejde om klinisk forskning i Danmark.	Det offentlige-private partnerskab <i>NEXT</i> (National Experimental Therapy Partnership), der består af seks offentlige institutioner og fem lægemiddelvirksomheder, er eksempel på et konkret initiativ, der prioriterer klinisk forskning i de tidligere faser. Formålet er overordnet set at styrke Danmarks position i forhold til klinisk forskning ved at gøre Danmark til et foretrukket land for lægemiddelindustrien ift. at foretage de helt tidlige afprøvninger af nye lægemidler på patienter.	<i>En indgang</i> vil gøre det mere attraktivt for industrien at gennemføre kliniske forsøg i Danmark. <i>En indgang</i> er en støtteenhed, der både servicerer forskere og virksomheder, og behandler industriens forespørgsler om mulige studier. Industrien skal således kun henvende sig ét sted for at få svar landsdækkende. I regi af <i>En indgang</i> etableres fem nye nationale forskernetværk, jf. initiativ nr. 4 i handlingsplanen for styrkede rammer for offentligt-privat samarbejde om klinisk forskning.

Anbefalinger fra NSS

3 INDGANG TIL KLINISK FORSKNING

I samarbejde med *NEXT*, *En indgang* og lungemedicinsk netværk er der udarbejdet en oversigt over indgangen til klinisk forskning i Danmark for at skabe overblik for virksomheder og andre relevante aktører, når de undersøger muligheden for at gennemføre kliniske forsøg i Danmark. Oversigten viser indgangen til klinisk forskning i Danmark – alt efter hvilket sygdomsområde, virksomheden skal udføre klinisk forskning inden for.

Det lungemedicinske netværk er organiseret således, at der stilles en kontaktperson til rådighed, der kan henvise til specialister inden for klinisk forskning på lungeområdet. Netværket var det første af sin slags, og fokus er på at videreformidle kontakt til industrien om konkrete hospitalsafdelinger med netværk inden for klinisk forskning.

NEXT-partnerskabet har som hovedformål at etablere nationale forskningsnetværk inden for udvalgte sygdomsområder (dermatologi, onkologi og hæmatologi), som er specialiserede til at udføre tidlige stadier af klinisk forskning på patienter. Partnerskabet optimerer infrastrukturen for at sikre national patientrekruttering og hurtig testopstart. Det skal sikre, at Danmark bliver et foretrukket land til tidlige kliniske tests på patienter. Industrien tilbydes herved omfattende assistance i forhold til at matche aktørerne med de rigtige samarbejdspartnere på danske hospitaler med henblik på at udføre kliniske tests.

En indgang er en støtteenhed, der både servicerer forskere og virksomheder, og behandler industriens forespørgsler om mulige studier. Industrien skal således kun henvende sig ét sted for at få svar landsdækkende.

Client with a clinical trial request	DISEASES	ENTRY POINT
	Respiratory diseases	Danish Respiratory Research Network Lene Hartmann lene.hartmann@regionh.dk + 45 51 36 85 57
	Dermatology phase I and II Oncology and haematology phase I and II	NEXT partnership Britta Smedegaard Andersen info@nextpartnership.dk +45 30 45 97 68
	All other areas of disease	Clinical Trials Office Denmark Ole Ravnholt Sørensen ORS@regioner.dk +45 29 17 08 72

4 OFFENTLIGT-PRIVAT SAMARBEJDE

Målsætningen er, at handlingsplanen for styrkede rammer for offentligt-privat samarbejde om klinisk forskning skal bidrage til at udvikle og bibeholde en fortsat høj kvalitet i den kliniske forskning i offentligt-privat samarbejde i Danmark. Det skal ske ved at sikre, at der er muligheder, transparens og effektivitet i forhold til at udføre kliniske forsøg i et offentligt-privat samarbejde. Handlingsplanen skal også gøre det tilstrækkeligt attraktivt og overskueligt for parterne at indgå i et offentligt-privat samarbejde. Handlingsplanens 10 initiativer skal således bidrage til at skabe en samarbejdskultur, hvor offentlige og private aktører søger samarbejde om klinisk forskning. Handlingsplanen omfatter alle områder inden for klinisk forskning, herunder kliniske afprøvninger af medicinsk udstyr, kliniske forsøg med lægemidler og øvrige forsøg.

FIGUR 1: Handlingsplan for styrkede rammer for offentligt-privat samarbejde om klinisk forskning

EMNE	INITATIV	HANDLING	OPFØLGNING
Ledelse, planlægning og spilleregler: Gør samarbejdet muligt og transparent	1. Fremme etablering af kombinationsuddannelsesstillinger	Danske Regioner vil i 2015 invitere universiteter, hospitalsledelser, Lægeforeningen, Dansk Sygeplejeråd, KL og industrien til en workshop, hvor fremtidige behov for tilrettelæggelsen af sundhedspersoners muligheder for at forske og arbejde i klinik drøftes, herunder samspillet mellem forskning, ph.d., delestillinger og kombinationsuddannelsesstillinger.	Danske Regioner tager i første halvår af 2015 de første skridt i forberedelsen af workshoppen.
	2. Fremme etablering af delestillinger		
	3. Understøtte formidling af regler for sundhedspersoners samarbejde med lægemiddel- og medicoindustrien	Sundhedsstyrelsen tager i 2014 initiativ til at nedsætte en følgegruppe i forlængelse af lovforslaget om sundhedspersoners samarbejde med industrien. Følgegruppen skal bl.a. følge implementeringen af lovforslaget og rådgive om tvivsspørgsmål der opstår herved.	Følgegruppen har holdt to møder i 2014. Der forventes afholdt mindst to møder årligt i gruppen.
Samarbejde og dialog: Gør samarbejdet attraktivt og effektivt	4. Styrkelse af samarbejde på tværs af landet og patientrekruttering, herunder etablering af nationale forskernetværk i regi af Én indgang.	Danske Regioner afholder i 2014 i regi af Én indgang en workshop, der bl.a. fokuserer på de gode erfaringer fra eksisterende netværk. Myndigheder, forskere og industri skal deltage. På baggrund af workshoppen tager Danske Regioner initiativ til den videre proces omkring etablering af nationale forskernetværk.	I regi af Én Indgang afholdte Danske Regioner i december 2014 en workshop om "Lungemedicinsk Netværk". Danske Regioner tager initiativ til den videre proces i 2015.
		Danske Regioner opretter inden udgangen af 2014 en følgegruppe med Sundhedsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet, som skal sikre sparring med og informationer til de nationale forskernetværk i opstartsfasen.	Danske Regioner nedsætter snarest følgegruppen med de to ministerier.
		Der skal i 2014 i regi af Danmarks Innovationsfond opslået midler til strategisk klinisk forskning.	Midlerne til strategisk klinisk forskning blev opslået i 2014.
	5. Samfundspartnerskab om Danmark som foretrukket land for tidlig klinisk afprøvning af ny medicin (INNO+)	Regeringen vil understøtte, at samfundspartnerskabet om Danmark som foretrukket land for tidlig klinisk afprøvning af ny medicin, igangsættes i 2014. Samfundspartnerskabet udmøntes af Danmarks Innovationsfond via et åbent opslag primo 2014.	Samfundspartnerskabet om Danmark som foretrukket land for tidlig klinisk afprøvning af ny medicin er iværksat i form af projektet NEXT.
	6. Centrale myndigheder og industri skal synliggøre og markedsføre gode rammebetingelser for klinisk forskning i Dan-	Regeringen vil i 2014 sikre, at "Start With Denmark-pjecen" opdateres.	Pjecen er opdateret i maj 2015.
		Danske Regioner vil i 2014 sikre synliggørelse af elektronisk materiale på engelsk vedr. Én indgang.	Danske Regioner og Én Indgang arbejder på at etablere en engelsk hjemmeside, som forventes lanceret

	mark	Sundhedsministeriet og Udenrigsministeriet, herunder eksportrådet, Invest in Denmark samt Health Care Denmark, vil sikre en forsat øget synlighed og markedsføring af gode rammebetingelser i Danmark, herunder for klinisk forskning i Danmark.	i første halvår 2015. Der er ansat en medarbejder i en delt stilling mellem Sundhedsministeriet og Udenrigsministeriet til at koordinere delegationsbesøg og markedsføring.
	7. Styrkelse af klinisk forskning og det offentlige-private samarbejde om klinisk forskning i praksissektoren	Danske Regioner, Sundhedsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet vil i 2014 invitere DSAM, PLO, forskningsenhederne for almen praksis, Én indgang, KL og universiteterne til en dialog om styrkelse af forskning i almen praksis.	Dialogen indledes med et møde i 2015 med Forskningsenhederne for Almen Praksis. Danske Regioner er vært for mødet. Danske Regioner, Sundhedsministeriet og Uddannelses- og forskningsministeriet er enige om, at begynde en proces om at udarbejde et program, der skal være klar i løbet af 2015. Danske Regioner har teten. Det bemærkes i øvrigt, at PROCRAIN har et delprogram om almen praksis, som vil standardisere dokumentation af data vedr. patientbehandling i almen praksis.
	8. Tiltag på myndighedssiden	Sundhedsministeriet undersøger muligheden for at harmonisere procedurene for udvalgte typer af forsøg og deltagelse i VHP på tværs af Sundhedsstyrelsen og det videnskabetiske komitéssystem. Sundhedsministeriet undersøger muligheden for yderligere tiltag i forhold til mere proaktiv myndighedsbetjening. Sundhedsministeriet undersøger mulighederne for yderligere tiltag i forhold til at sikre en stærk position i Europa for kliniske forsøg efter indførelse af en ny europæisk forordning i EU om kliniske forsøg.	Sundhedsministeriet er i samarbejde med Sundhedsstyrelsen og DNVK ved at planlægge opfølgningen på forordningen, herunder vurdere tilrettelæggelsen af godkendelsesproceduren.
	9. Fokus i Én indgang på medicoindustrien	Danske Regioner tager initiativ til, at koordinatørnetværket i Én indgang inviterer medicoindustrien til et dialogmøde vedrørende produktudvikling og klinisk afprøvning af medicinsk udstyr inden udgangen af 2014.	Danske Regioner, medicoIndustrien og Dansk Industri afholdte dialogmødet i december 2014, hvor Danske Regioner følger op.
	10. Kommunale indsatsområder	Kommunernes Landsforening tager i løbet af 2014 initiativ til at øge fokus på prioritering af forskningsområdet, herunder det offentlige-private samarbejde om klinisk forskning. Kommunernes Landsforening vil på sigt undersøge muligheden for at blive en del af Én Indgang og muligheden for at blive inddraget i praksissektorens organisering af en styrket klinisk forskning. Sundhedsministeriet vil, med inddragelse af Uddannelses- og Forskningsministeriet og Danske Regioner, i løbet af 2014 tage initiativ til at invitere Kommunernes Landsforening til dialog om det offentlige-private samarbejde om klinisk forskning.	KL har udarbejdet et udspil om forskning i det kommunale sundhedsvæsen. Udspillet er baseret på en survey blandt kommunerne om deres forskningsaktiviteter samt hvad de mener, bør prioriteres yderligere. Desuden er relevante forskningsmiljøer kortlagt for at identificere relevante samarbejdspartnere. KL og kommunerne ønsker at blive inddraget i drøftelserne af forskningen i forhold til almen praksis med henblik på at definere emner af fælles interesse omkring kroniske syge borgere og delegerede opgaver til hjemmesygeplejen i forhold til ældre medicinske patienter.

5 TEMAER

Danmark skal være et land, der har en stærk position på den internationale scene for klinisk sundhedsforskning. Der skal være gode rammer for klinisk forskning i Danmark, det skal være attraktivt at gennemføre kliniske forskningsforsøg, og der skal være et tæt samarbejde mellem det offentlige og private aktører.

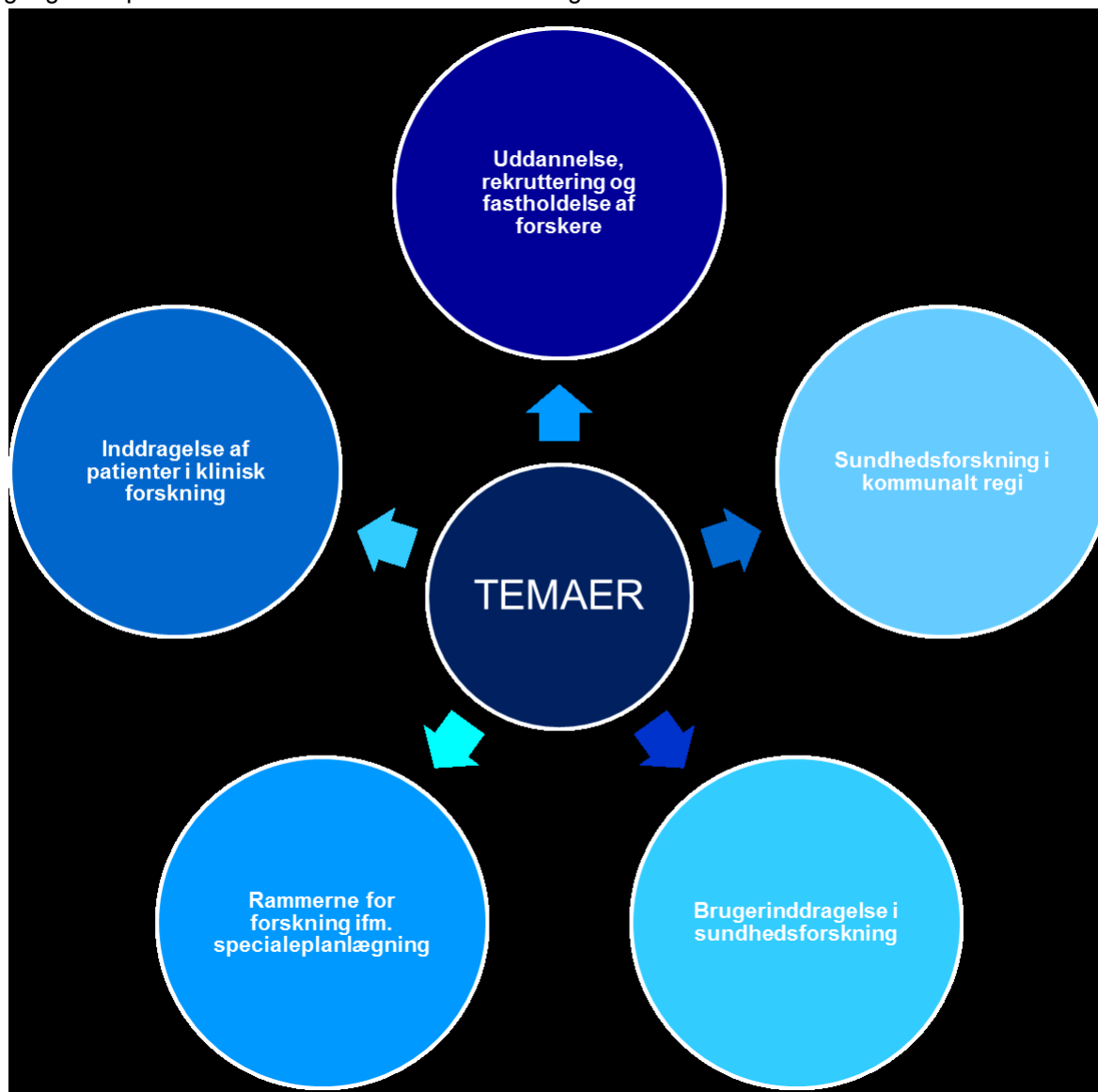
NSS har identificeret fem centrale temaer i udviklingen og forankringen af den kliniske sundhedsforskning i Danmark og internationalt: Uddannelse, rekruttering og fastholdelse af forskere, inddragelse af patienter i klinisk forskning – patientrekruttering, rammer for forskning i forbindelse med specialeplanlægning, brugerinddragelse i sundhedsforskning og sundhedsforskning i kommunalt regi. Temaerne kan betragtes som strategiske indsatsområder i arbejdet med at skabe gode rammer for udviklingen af klinisk sundhedsforskning i Danmark.

FIGUR 2: Temaer

TEMAER	BESKRIVELSE
Uddannelse, rekruttering og fastholdelse af forskere	Det er en udfordring, at væksten i antallet af ph.d.'er ikke giver udslag i en øget forskningsproduktion. En af forklaringerne kan være, at forskerkarrieren for en stor andels vedkommende ophører ved afsluttet ph.d. Dette underbygges af studier som viser, at forskningsproduktionen set over et karriereforløb er koncentreret omkring ph.d.-afhandlingen. Hvis stigningen i antallet af ph.d.'er skal resultere i en øget forskningsproduktion, er det nødvendigt, at der tages hånd om udfordringen med at motivere ph.d.'erne til at fortsætte i et forskerspor, efter ph.d.-forløbet er afsluttet, og at der bliver skabt synlige og attraktive karriereveje for dem, der ønsker at fortsætte i forskersporet.
Inddragelse af patienter i klinisk forskning - patientrekruttering	Den største udfordring for Danmark i forbindelse med klinisk forskning vedrører muligheden for at gennemføre afprøvninger hurtigt. Dette skyldes til dels tempoet for godkendelse af forsøgsprotokoller, der er et fælles problem i EU på grund af fælles regler, og dels, at patientrekruttering er tidskrævende i Danmark, fordi det danske sygehusvæsen i international sammenhæng er præget af små enheder, og arbejdet med patientrekruttering ikke har været organiseret tilstrækkeligt.
Rammer for forskning ifm. specialeplanlægning	Specialeplanlægning drejer sig om planlægning af sygehusvæsenet og herunder opgavefordelingen mellem sygehusene på forskellige niveauer. Formålet er at medvirke til, at forebyggelse, diagnostik, behandling og rehabilitering sker med høj faglig kvalitet, helhed i patientforløbene og under hensyn til en effektiv ressourceudnyttelse. Sundhedsstyrelsen har netop i marts 2015 færdiggjort en fornyet specialegennemgang som led i en revision af specialeplanen.
Brugerinddragelse i sundhedsforskning	Brugerne har ofte andre perspektiver end forskerne i forhold til et bestemt sygdomsområde, hvilket giver en diversitet i forhold til valget af forskningsområder. Den endelige prioritering af forskningsprojekter bør dog altid baseres på en eksplicit ambition om at vælge/fremme forskning af højeste kvalitet. Ved at inddrage brugerne i fx paneler, der identificerer temaområder for forskning eller medvirker ved vurdering af ansøgninger til fonde eller offentlige forskningsråd mv., vil patientperspektivet på forskningen i højere grad blive inddraget.
Sundhedsforskning i kommunalt regi	Af notatet <i>Sundhedsforskning i kommunalt regi – behov og indsatser fra 2013</i> fremgår, at kommunerne har en række udfordringer i forhold til et udækket vidensbehov i en række af de indsatser, som kommunerne leverer. Kommunerne har behov for mere viden om effekt af forebyggelsesindsatsen i kommunerne og efterspørger en standard for patientrettede forebyggelsestilbud og monitoreringsdata, der vil kunne muliggøre kvalitetssikring fremadrettet.

6 ANBEFALINGER

For at målrette arbejdet med at skabe rammerne for en positiv udvikling af den kliniske sundhedsforskning i Danmark, har NSS udarbejdet en række flerårige anbefalinger som knytter sig til de strategiske indsatsområder, som danner rammerne for det videre arbejde, der skal gøre Danmark til et forgangsland på området for klinisk sundhedsforskning.

Anbefalingerne skal sikre, at der sker en effektiv udvikling af klinisk sundhedsforskning i Danmark, således at landets styrkeposition kan fastholdes internationalt, og at det er attraktivt at gennemføre forskningsforsøg i Danmark. Anbefalingerne knytter sig til hvert af de strategiske indsatsområder. Til hver anbefaling fremgår en status for de initiativer, der er iværksat som opfølgning på anbefalingerne.

FIGUR 3: Temaer og anbefalinger

TEMAER	ANBEFALINGER
Uddannelse, rekruttering og fastholdelse af forskere	STÆRKERE FORSKNINGSLEDELSE I SUNDHEDSVÆSENET At regionerne sikrer, at forskningsledelsen er formaliseret på ledelsesniveauer, dvs. på afdelings-, sygehus- og regionsniveau.
	BEDRE KARRIEREMULIGHEDER FOR PH.D. OG POST.DOC. - At universiteterne sikrer, at deres interne ph.d.-statistikker harmonerer med nationale statistikker, så der skabes et fornuftigt planlægningsgrundlag for forskningsledelse i sundhedsvæsenet. - At ph.d.ernes kompetencer kortlægges og anvendes, herunder at der udarbejdes tilbud om karrierevejledning til ph.d.er.
	FLERE DELESTILLINGER At regioner og hospitaler fremmer brugen af delestillinger i det danske sundhedsvæsen, fx opstilling af målsætninger for udbredelsen af delestillinger og deres indhold.
	FLERE KOMBINEREDE UDDANNELSESFORLØB FOR LÆGER At videreuddannelsesregionerne og hospitalerne sikrer, at kombinationsuddannelsesstillinger fremmes, fx at der ifm. opslag opsættes målsætninger for, hvor stor en andel af hoveduddannelsesforløbene der skal opslås som kombinationsforløb.
	DELESTILLINGER SKAL ADRESSERES I OVERENSKOMSTFORHANDLINGERNE At delestillingsbegrebet rejses i overenskomstforhandlingerne med henblik på en aftale, der sikrer, at læger, der ansættes i delestillinger, ikke oplever lønnedgang.
	FORSKNINGSBUDGETTERING SKAL FREMMES At der udvikles principper, målsætninger og rammer for forskningsbudgettering på institutions- og regionsniveau, således at det indgår i budgetterne. Regionerne bør samarbejde om dette.
	FORSKNINGSTRÆNING SKAL STYRKES I DEN PRÆGRADUATE UDDANNELSE At forskningstræningen styrkes på de prægraduate sundhedsuddannelser, fx via regulering af studieordningerne, udbredelse af forskningsårsordningen mv. samt gennem øget samarbejde mellem universiteter og professionshøjskolerne.
	IKKE-LÆGELIGE AKADEMIKERES ROLLE I SUNDHEDSVÆSENET SKAL KLARLÆGGES At hospitalerne udarbejder en plan for, hvordan de ikke-lægelige akademikeres kompetencer anvendes og udbygges på det pågældende hospital.
	FORSKNING UDFØRT AF PROFESSIONSUDDANNEDE SKAL FREMMES At forskning inden for professionsfagene koncentrerer og opbygges omkring eksisterende lægefaglige/sundhedsfaglige forskningsmiljøer, fx ved at sikre, at universiteterne og professionshøjskolerne knytter tættere samarbejdsrelationer.
	BEDRE VEJLEDNING OM ANMELDESESPLIGTER MV. At forskerne klædes bedre på til at håndtere anmeldelse af forskningsprojekter til myndighederne, fx ved at centrale sundhedsmyndigheder sikrer, at der udarbejdes en fælles vejledning for forsøgsanmeldelse, mens universiteter og regioner sikrer, at forskerservicefunktionerne kan administrere efter vejledningen.

Inddragelse af patienter i klinisk forskning

ØGET PROFILERING AF GODE DANSKE RAMMEVILKÅR FOR KLINISK FORSKNING

- At myndigheder, regioner, universiteter og industri aktivt og koordineret arbejder for at markedsføre gode rammebetingelser for klinisk sundhedsforskning i Danmark.

UDNYTTELSE AF FORBEDREDE MULIGHEDER I FORBINDELSE MED SAMLING AF SPECIALER OG ETABLERING AF NY SYGEHUSSTRUKTUR

- At regioner, sygehuse og afdelinger udnytter de styrkede muligheder for patientrekruttering, som opstår i forbindelse med specialeplanlægningen og samlingen af funktioner på færre enheder.
- At regionerne benytter specialeplanlægningen til at forbedre rammevilkårene for den kliniske forskning yderligere bl.a. ved at styrke samarbejdet mellem de relevante aktører og tænker forskningsinfrastrukturen og sygehusinvesteringer ind i dette.

ETABLERING AF FORSKERNETVÆRK

- At de faglige selskaber i NSS tager initiativ til, at der etableres nationale forskernetværk inden for relevante specialer og specifikke behandlingsområder, som kan samarbejde om igangsættelse af forskningsprojekter, patientrekruttering mv.

ØGET SAMARBEJDE OM PATIENTREKRUTTERING FX VIA SAMLING AF FORSKERSTØTTEFUNKTIONER

- At der igangsættes et arbejde med at undersøge og stille forslag om etablering af stærke forskerstøtteenheder, fx ved at samle eksisterende forskerstøtteenheder, som assisterer med praktiske opgaver ifm. kliniske forsøg og patientrekruttering, for, at skabe en samlet adgang til støttefunktionerne for forskere og industri.

FÆLLES IT-PLATFORM TIL ANNONCERING AF KLINISKE FORSØG

- At der etableres en landsdækkende it-platform til annoncering af kliniske forsøg på sundhed.dk, for at sikre et bedre grundlag for patientrekruttering ved at befolkningen får let adgang til information om muligheden for at deltage i kliniske forsøg.

LETTERE PROCEDURER FOR GODKENDELSE AF KLINISKE FORSØG

- At anbefalingerne fra udvalget vedr. revision af det videnskabetiske komitéssystem om at forenkle anmeldelses- og godkendelsesprocedurer udmøntes fuldt ud under hensyntagen til, at forsøgspersoners rettigheder, sikkerhed og velbefindende fortsat har førsteprioritet.

ENSRETNING AF FORSKERKONTRAKTER/SAMARBEJSAFTALER

- At repræsentanter fra universiteter, hospitaler, virksomheder mv. gennemgår eksisterende vejledninger om forsknings-samarbejde mellem offentlige og private aktører med henblik på at konkretisere retningslinjerne for udarbejdelse af kontrakter samt at sikre en større synlighed og udbredelse heraf.

OPFØLGNING PÅ FORSKNINGSFORPLIGTELSEN VED TILDELING AF SPECIALEFUNKTIONER

- At Sundhedsstyrelsen sikrer en central opfølgning på den forskningsforpligtelse, der pålægges sygehuse, som varetager specialfunktioner, således at oplysninger om sygehusenes/afdelingernes forskningsaktivitet indgår i de statusrapporter, som skal indsendes til Sundhedsstyrelsen årligt (jf. sundhedsloven).
- At Sundhedsstyrelsen i arbejdet med at præcisere indholdet i statusrapporterne konkretiserer, hvordan forskning kan indgå.

KLINISKE KVALITETSDATABASER

- At kliniske kvalitetsdatabaser i tilknytning til ovenstående påtager sig et formelt ansvar for at sikre spredning og formidling af den forskning, som følger af den forpligtelse, sygehuse, der varetager en specialfunktion, pålægges.
- At kvalitetsmonitoreringen via de kliniske kvalitetsdatabaser fokuserer på evidensbaserede indikatorer, og at de medicinske selskaber påtager sig et ansvar i forhold til at levere den relevante forskning på områder, hvor der ikke findes evidens.

ET GODT UD GANGSPUNKT FOR SUNDHEDSTJENESTEFORSKNING

- At stat, regioner og kommuner udnytter det potentiale for sundhedstjenesteforskning, som er opstået i kølvandet på strukturændringerne i sundhedsvæsenet. Der er behov for nationale, regionale og lokale projekter – og for et nationalt og regionalt samarbejde mellem administratorer, klinikere og forskere.

EN NY SYGEHUSSTRUKTUR MED BEDRE FYSISKE FACILITETER MULIGGØR ET LØFT FOR SUNDHEDSFORSKNING

- At regioner og sygehusledelse ifm. implementeringen af regionernes sygehusplaner, herunder nybyggeri og/eller væsentlige til- og ombygninger af eksisterende sygehuse, sikrer en bedre sammenhæng mellem behandling og klinisk forskning, fx via fysisk nærhed/samplacering af behandlings- og forskningsfunktioner og/eller via nye organisatoriske rammer for forskningen og ledelsesmæssigt fokus.
- At Danske Regioner indsamler og videreformidler de enkelte regioners planer for forskningens placering ifm. planlægning af sygehusbyggerierne, både i forhold til integrationen mellem forskning og klinik og fællesfaciliteter m.v.

Rammerne for forskning ifm. specialeplanlægning

Brugerinddragelse i sundhedsforskning

BRUGERINDDRAGELSE I SUNDHEDSFORSKNING

- At der ifm. forskningsprojekter, hvor brugere inddrages i bredere sammenhæng end blot som forsøgspersoner, synliggøres og argumenteres for i hvilke dele af processen, der er særlige forventninger om "en added value", samt at der tages hensyn til evaluering for at dokumentere merværdien i forhold til bedre forskningskvalitet.
- At indsamling af erfaringer med og resultaterne af brugerinddragelse i forskning i Danmark koordineres.

BRUGERINDDRAGELSE – VED IDENTIFIKATION AF STØRRE FORSKNINGSTEMAER

- At der i forskningspolitiske og forskningsfinansierende organisationer skabes opmærksomhed på muligheden for at inddrage brugerrepræsentanter som led i processer, der sker frem mod identifikation af fremtidige forskningstemaer.

BRUGERINDDRAGELSE – INCITAMENT FOR FORSKERE

- At der i udvalgte offentlige forskningsråd, private fonde og patientforeninger stilles krav i ansøgninger til en vurdering af, hvorvidt brugerinddragelse vil være relevant for forskningsprojekter.
- At der udvælges faglige ambassadører (anerkendte klinikere), der advokerer for de fordele, som de ser ved brugerinddragelse i forskning.
- At brugerinddragelse i forskning bliver et tema, der drøftes, fx på ph.d.-uddannelsen.
- At der, som led i implementering og monitorering af en øget borger- og patientinddragelse i forskning, sker en vurdering og afklaring af legale forhold og habilitetsforhold.

BRUG AF EKSISTERENDE REDSKABER OG GUIDELINES TIL BRUGERINDDRAGELSE

- At man ifm. brugerinddragelse i Danmark inspireres af eksisterende internationale redskaber til rekruttering af brugere samt erfaringer i forhold til forskellige brugerroller.

Sundhedsforskning i kommunalt regi

ØVRIGE ANBEFALINGER

- At kommunerne arbejder med forskningsbaserede evalueringsmetoder af nye tiltag og projekter.
- At kommunerne arbejder systematisk med vidensformidling af evalueringer og forskning på tværs af kommunerne og uddrager viden heraf på de enkelte områder.
- At kommunerne sikrer mulighed for udnyttelsen af eksisterende sundhedsdata.
- At kommunerne udvikler fælles kliniske vejledninger og standarder, jf. de tre ovenstående anbefalinger.
- At universiteter og kommuner styrker samarbejdet, og at universiteterne bidrager til at skabe forskningsinteresse for emner med relevans for løsning af de kommunale sundhedsopgaver, og at kommunerne i højere grad bidrager med viden til universiteterne og andre forskningsinstitutioner om, hvilken viden kommunerne vurderer, at de har behov for.
- At der i evaluerings- og forskningsindsatsen sættes fokus på samarbejdet på tværs af sundhedsvæsenet, således at hele patientens forløb er genstandsfeltet, samt at sundhed og sygelighed sættes ind i et større samfundsperspektiv. Det kan lede til nye strategier for den samlede indretning af sundhedsvæsenet.
- At der skabes mulighed og rammer for opsamling og distribution af resultater af igangværende og fremtidige kommunale projekter, således at positive og negative resultater hurtigt gøres tilgængelige for landets kommuner.
- At det tværsektorielle samarbejde forstærkes og tilrettelægges således, at resultaterne gøres til genstand for løbende evaluering og formidling.
- At forebyggelsesindsatsen kortlægges og evalueres.
- At der etableres regulære kommunale forskerstillinger, som i første omgang kan være tidsbegrænsede.
- At der fokuseres på forskningsmæssigt samarbejde mellem kommunerne for at sikre volumen og deling af viden.

7 OPFØLGNING

I boks 1-5 nedenfor præsenteres status på de konkrete initiativer. Der er fem strategiske indsatsområder/temaer. Underoverskrifterne i boksene henviser til de flerårige anbefalinger samt, hvilke initiativer der er igangsat eller planlægges at igangsættes for at følge op på anbefalingerne.

TEMA 1: Uddannelse, rekruttering og fastholdelse af forskere

ANBEFALINGER	OPFØLGNING
Stærkere forskningsledelse i sundhedsvæsenet	REGION HOVEDSTADEN - I 2014 er strategien "Fokus og Forenkling" vedtaget, hvis formål er at sikre en enklere målstyring af regionens indsatser. Der er vedtaget fire politiske målsætninger: Patientens situation styrer forløbet, høj faglig kvalitet, ekspansive vidensmiljøer samt grøn og innovativ region. - I 2014 er der som et strategisk indsatsområde arbejdet med et styrket og tættere samarbejde med Københavns Universitet og også med et styrket samarbejde med Danmarks Tekniske Universitet. - Fra 2013 og frem er der arbejdet med strategisk udvikling af forskningsledelse i tre spor: Kursuspakke til 'yngre' forskere, strategisk ledelse af forskning og netværk for erfarne forskere. Netværket for erfarne forskere kører i regi af Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.
	REGION SJÆLLAND Inden for somatikken og psykiatrien er udpeget en forskningsansvarlig, mens forskningsledelsen på sygehusniveau varetages af sundhedsfaglige vicedirektører. Regional infrastruktur understøtter forskerne på sygehuse, og i regionens direktion varetager én af direktørerne den sundhedsvidenskabelige forskning.
	REGION SYDDANMARK & SYDDANSK UNIVERSITET Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet har et fælles ledelsesforum for sundhedsforskning med dekan og sundhedsdirektør. På Odense Universitetshospital er etableret 38 forskningsenheder svarende til hospitalets kliniske specialer. Hver afdeling har en formaliseret forskningsledelse – en professor eller klinisk lektor. På regionsniveau er sundhedsdirektøren ansvarlig for forskningsområdet, mens det på sygehusniveau er direktøren eller den lægefaglige direktør. På afdelingerne er der forskningsansvarlige, og på hvert af de regionale sygehuse er etableret forskningscentre med forskningsledere.
	REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET I samarbejde med Aarhus Universitet, som har forskningsansvaret for sundhedsforskning i regionen, er etableret formaliseret forskningsledelse på alle ledelsesniveauer. På regionalt niveau er oprettet et fælles ledelsesforum og to underliggende koordinationsudvalg på henholdsvis hospitals- og folkesundhedsområdet. På hospitalsniveau er det koordinerende ansvar for forskningen placeret hos seks (én for hvert center) koordinerende kliniske lærestolsprofessorer, mens der på regionens øvrige hospitaler er ansat en akademisk koordinator, der refererer til både hospitalsledelsen og lederen af Institut for Klinisk Medicin, AU. Hvert speciale har en klinisk lærestolsprofessor, som har ansvaret for forskning og den prægraduate undervisning inden for specialet og et særligt medansvar for den faglige udvikling af specialet i hele regionen.
	REGION NORDJYLLAND Der er etableret forskningsorganisationer på alle regionens sygehuse samt en forskningshed for Almen Praksis med egen ledelse. Over disse forskningsmiljøer er placeret en centraliseret organisation - institutlederen på Klinisk Institut, AAU.

Bedre karrieremuligheder for ph.d. og post.doc.

REGION HOVEDSTADEN

- Talentudvikling og brug af ph.d.'ernes kompetencer er et fokusområde i regionens politik for sundhedsforskning. Samtidig arbejdes der med udvikling af forskerkarriereforløb for alle relevante faggrupper.

REGION SJÆLLAND

- Ledelsen har et øget fokus på forskningstalenter og planlægning af karriereveje for det sundhedsfaglige personale (beskrevet i "Politik for sundhedsforskning"). Fx blev der i 2014 etableret en pulje til ph.d.-studerende, som giver mulighed for at arbejde videre med at analysere og formidle den opnåede viden. Regionen har udviklet og afholdt tværfaglige kurser for afdelingsledere og mellemledere.

REGION SYDDANMARK

- Ph.d.-studerende ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet tilbydes deltagelse i karriereseminarer, kompetenceworkshops og coachingforløb med fokus på karriereplanlægning. Sygehusene arbejder på at styrke uddannelsesforløb med en gennemgående karrierementor fra introduktionsstilling til hoveduddannelsesforløbet.

KØBENHAVNS UNIVERSITET

- Efter oprydningen i bestanden af ph.d.-studerende i Danmarks Statistiks registre, indberettedes der i juni 2013 for første gang fra en bestandsmasterfil fra Danmarks Statistik. På ph.d.-uddannelser er fokus på karrierevejledning og samarbejde med industri og erhvervsliv i forhold til transferrable skills, employability samt karriereveje uden for universitetssektoren. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet tilbyder fra 2015 et karriereprogram til ph.d.-studerende.

SYDDANSK UNIVERSITET

- Relevante oplysninger om ph.d.-studerendes uddannelsesforløb registreres i en fælles SDU-database.

AARHUS UNIVERSITET

- I 2014 er der videreudviklet på it-systemet Ph.d Planner, som understøtter og indeholder data om alle ph.d.-studerende. Det forventes endeligt udrullet på Health i 2014.
- I 2014 er vedtaget en politik for rekruttering af vækstlag og forskertalentudvikling, som dækker forløbet fra prægraduat uddannelse, over ph.d.- og post.doc.-forløb til ansættelse som lektor med indlagt udlandsophold og mulighed for delestillinger med region/virksomhed. Der er oprettet et karriererådgivningspanel ved Health på Aarhus Universitet, som tilbyder individuel karriererådgivning og mentorordning til ph.d.-studerende.

AALBORG UNIVERSITET

- Årligt afleveres data til Danmarks Statistik via en XML-fil direkte fra ph.d.-systemet PhD Manager. Forskerskolen ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, AAU, har etableret et post.doc.-program inden for klinisk og biokemisk forskning, hvor hensigten, udover at udvikle forskningskompetencerne inden for det specifikke forskningsfelt, er at give en række supplerende, centrale kompetencer. I det toårige post.doc.-forløb indgår der kurser inden for pædagogik, fundraising og IPR.

LÆGEFORENINGEN

- Det findes fortsat oplagt at opprioritere udviklingen af forskningskompetence allerede i den prægraduate uddannelse.

Flere delestillinger

REGION HOVEDSTADEN

- Efter aftale med Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, KU, etableres flere nye kliniske forskningslektorstillinger udover de kliniske professorater, der etableres set i lyset af hospitals- og psykiatriplanerne for regionen.
- Regionen har indgået en rammeaftale om etablering af delestillinger med Danmarks Tekniske Universitet (DTU), der indebærer, at DTU-ansatte kan tilknyttes forskningsmiljøer på regionens hospitaler m.v., og at hospitalsansatte kan få tilknytning til DTU-institutter. Der er indledt drøftelser med professionskolen Metropol om etablering af delestillinger. Der er etableret enkelte delestillinger for professionsuddannede i samarbejde med KU.

REGION SJÆLLAND

- Oprettet kliniske forskningslektorater og professorater inden for rammerne af samarbejdet i "Københavns Universitetshospital" med KU og Region Hovedstaden, samt dele- og kombinationsuddannelsesstillinger i samarbejde med SDU og RUC. Indgået aftale for professionsuddannede med AU, SDU og KU om delestillinger på post.doc.- og adjunktiveau.
- Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, KU, besatte i 2013 23 kliniske forskningslektorater med tilknytning til Region Hovedstaden. I 2014 blev 4 kliniske forskningslektorater besat med tilknytning til Region Sjælland, mens der primo 2015 er besat 18 kliniske forskningslektorater med tilknytning til Region Hovedstaden og 4

	med tilknytning til Region Sjælland. REGION SYDDANMARK - Der samarbejdes med SDU om koncept, hvor stort set alle forskningsstillinger over ph.d.-niveau, der oprettes indenfor klinikken, er delestillinger. Hertil er oprettet en særlig pulje på 5 mio. kr. årligt. Flere af regionens forskningspuljer støtter delestillinger. For OUH og hvert af de regionale sygehuse er opsat mål for antallet af delestillinger frem til 2017. REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET - Der ses en stigning i antallet af delestillinger med AU. I 2014 er påbegyndt samarbejdet om at nedbringe administrative barrierer, herunder for etablering af delestillinger. I "Strategi for velfærdsuddannelserne i den midtjyske region 2012-2014" var kombinationsstillinger på professionsbachelorområdet for medarbejdere med master- eller kandidatoverbygning et prioriteret område. Erfaringer med kombinationsstillinger mellem sundhedsprofessionsuddannelserne i VIA og klinikken har været blandet. En undersøgelse vedr. udveksling af medarbejdere mellem velfærdsuddannelserne og praksis viser, at kombinationsstillinger kan bidrage til at øge kvaliteten af uddannelserne, men der er mange udfordringer ved at varetage disse stillinger. I 2014 er der påbegyndt en revision af aftalen vedrørende professorer. Der ses en stigning i antallet af delestillinger med AU. REGION NORDJYLLAND & AALBORG UNIVERSITET - Der ses en stigning i antallet af delestillinger. Der er et formaliseret samarbejde mellem regionen og Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, AAU, om kliniske professorer og kliniske lektorer. Planen er, at der oprettes 5 kliniske professorater årligt samt et ikke nærmere fastsat antal på Aalborg Universitetshospital – Psykiatrien. Målet er 50 kliniske professorer. De ansættelsesmæssige udfordringer ved delestillinger forsøges mindsket.
Flere kombinerede uddannelsesforløb for læger	REGION HOVEDSTADEN - Der er ikke igangsat en fælles regional indsats mod styrkelse af mulighederne for brugen af kombinationsuddannelsesstillinger. Ansættelse i kombinationsstillinger aftales ude på de enkelte afdelinger/hospitaler. REGION SYDDANMARK - Årligt udarbejdes oversigter over specialer med læger i kombinationsuddannelsesstillinger, som drøftes i det Regionale Råd for Lægelige Videreuddannelse i Syd. I 2014 kombinerede 100 læger hoveduddannelsesforløb med forskning som ph.d. eller post.doc. REGION MIDTJYLLAND - Der er gode muligheder for at etablere kombinationsforløb mellem forskning og lægers videreuddannelse. Regionen har afsat en pulje til styrkelse af forskning øremærket læger under speciallægeuddannelse, der har gennemført forskningstræning og fundet interesse for at fortsætte deres forskningsprojekt. REGION NORDJYLLAND - Videreuddannelsesregion Nord har oplevet et stigende antal læger, der kombinerer hoveduddannelsesforløb og ph.d.-studie.
Delestillinger skal adresseres i overenskomstforhandlingerne	DANSK SYGEPLEJERÅD I overenskomsterne mellem Sundhedskartellet og henholdsvis Kommunernes Landsforening og Danske Regioner er aftalt, at der i den kommende overenskomstperiode skal arbejdes med at smidiggøre mulighederne for delestillinger mellem kommuner/regioner og uddannelsesinstitutioner. Overenskomsterne ikke er endeligt godkendt.
Forskningsbudgettering skal fremmes	REGION HOVEDSTADEN - På baggrund af revisionsgennemgangen af regionens forskningskonti er vedtaget en opstramning af de administrative regler for forskningskonti og etableret forskningsbudgettering vedrørende eksterne forskningsmidler. Data fra regionens årlige forskningsstatistik indgår i beregningerne for hospitalernes produktivitet. REGION SJÆLLAND - I "Politik og sundhedsforskning" formuleres ønsker til udvikling, synlighed og administration af forskningsmidlerne. Regionsrådet har tilført forskningsområdet flere midler i de senere år, hvorfor der er etableret en regional forskningspulje. Der er udarbejdet mål for forskning og udvikling i regionens driftsaftaler med sygehuse, fx om antallet af forskningspublikationer. REGION SYDDANMARK - I 2012 er aftalt nye målsætninger for, hvor meget sygehuse allokere af midler fra eget budget til egen forskning. I 2017 skal OUH anvende mindst 3 % af eget budget til forskning (opfyldt), mens de regionale sygehuse skal anvende 1,5 % af eget budget til forskning (opfyldt for Sygehus Lillebælt). Den nye strategi for psyki-

	atrisk forskning forudsætter indtil 2017 en udvidelse af forskningsbudgettet med 50 % igennem egenfinansiering. REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET - Indgået aftale om samarbejde om forskning og undervisning mellem universitetet og regionshospitalerne. Alle regionens hospitaler har afsat puljer til forskning, og i regionens overordnede budget er desuden afsat 45 mio. kr. til forskning, herunder tilskud til frikøb til forskning. REGION NORDJYLLAND - Målsætningen er, at universitetshospitalerne skal anvende mindst 3 % af driftsbudgetterne til forskning i 2014-2018 (opfyldt for AAU), mens de øvrige sygehuse i regionen skal anvende 2 % af deres budgetter.
Forskningstræning skal styrkes i den prægraduate uddannelse	REGION HOVEDSTADEN - Der er opstillet mål for sundhedsforskning 2020, bl.a. at uddannelserne skal udvikles i samspil med hospitaler, virksomheder og uddannelsesinstitutioner. I 2012 nåede regionen målet om, at hospitaler og virksomheder hvert år samlet set har minimum 100 scholarstipendiater (prægraduate forskerår). Målet skal ses i sammenhæng med universiteternes studiefremdriftsreform og den ny studieordning for medicin. REGION SJÆLLAND - Der er en markant stigning i prægraduate studerendes interesse for at deltage i forskning på regionens sygehuse. KØBENHAVNS UNIVERSITET - Der er en stigning i optagne forskningsårsstuderende (skolarstipendiater). I 2014 havde Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet 370 igangværende forskningsårsstuderende. 1. september 2015 indføres en ny kandidatstudieordning på medicin, som omfatter større valgfrihed, der fx kan udmøntes i et forskerperspektiv. SYDDANSK UNIVERSITET - Der ses et stærkt element af prægraduate forskningstræning – fra studiestartsopgave over forskningsmetodekurser og bachelorprojekt til EBM-kursus og kandidatspeciale. AARHUS UNIVERSITET - Der er tradition for forskningsår for henholdsvis medicin- og odontologistuderende. I 2014 var der 120 forskningsårsstuderende, som bl.a. finansieres af AU's Forskningsfond. I øvrigt samarbejdes med Sundhedsfaglig Højskole, VIA, for at skabe tværfagligt forskningssamarbejde. AALBORG UNIVERSITET - Hvert år udbydes et antal sommerferieforskningsvikariater, hvor medicinstuderende får mulighed for at lave et mindre forskningsprojekt. Ligeledes er der flere forskningsårsstuderende i gang. Der er et forskningssemester (kandidatspeciale) i klinisk forskning på lægeuddannelsen. Det er muligt at indlægge et forskningsår i tilknytning til studiet. - Der er mange studerende med en professionsbachelorbaggrund, der læser kandidatuddannelsen i klinisk videnskab og teknologi (KVT) eller kandidatuddannelsen i folkesundhedsvidenskab. LÆGEFORENINGEN - Lægeforeningen er bekymret for, at fremdriftsreformen vanskeliggør mulighederne for forskningsår.
Ikke-lægelige akademikers rolle i sundhedsvæsenet skal klarlægges	REGION HOVEDSTADEN - Forskningskarriereløb for alle personalegrupper, og dermed for alle ikke-lægelige akademikere, indgår som delelement i projektet vedrørende "Styrket ledelse af forskning" og i samarbejdet med professionshøj-skolerne. - Der har altid eksisteret et samarbejde mellem de forskellige akademikergrupper i forbindelse med forskning. - I 2014 er indgået aftale med DTU om en fælles ramme for etableringen af delestillinger svarende til den model, der anvendes mellem KU og regionen. - Regionen har derudover indledt drøftelser med professionshøjskolen Metropol om etablering af delestillinger. - Der er etableret enkelte delestillinger for professionsuddannede i samarbejde med KU. REGION SJÆLLAND - Der er ansat forskningsaktive biokemikere, fysikere, psykologer, sygeplejersker m.fl. Der arbejdes med en plan for professionsuddannede fra ph.d. til professorniveau. På Roskilde og Køge sygehuse er der vedtaget en plan for ansættelse af professionsbacheloruddannede ph.d.-studerende samt post.doc.'er i alle større afdelinger inden 2016. REGION SYDDANMARK - Brugen af ikke-lægelige akademikers kompetencer understøttes via forskningspuljer og ansættelser i klini-

	ske forskningsmiljøer. I den psykiatriske forskning er der opmærksomhed om inddragelse af alle relevante fag. Det nye forskningsstrategiråd skal udvides med repræsentanter fra psykologiforskning og sygeplejeforskning. REGION MIDTJYLLAND - Der er ikke én samlet plan for ikke-lægelige akademikers rolle i sundhedsvæsenet, men målet er at bruge dem mere i det omfang det giver mening. I den almindelige udvikling etableres der akademiske stillinger for ikke-læger ved hospitalerne. SYDDANSK UNIVERSITET - I 2014 er oprettet kandidatuddannelser i ergoterapi, jordemodervidenskab og klinisk sygepleje. Sammen med den eksisterende kandidatuddannelse i fysioterapi vil disse uddannelser styrke rammevilkårene for forskning, uddannelse og klinisk virksomhed på grundlag af disse kompetencer. En del ph.d.-forløb ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet gennemføres af ikke-lægelige kandidater i tilknytning til kliniske forskningsenheder og - grupper. AALBORG UNIVERSITETSHOSPITAL - Forskningens Hus, Aalborg Universitetshospital, Aalborg Universitetshospital – Psykiatrien samt Sygehus Vendsyssel har de seneste år etableret en række forskningsunderstøttende funktioner. - Der er ansat et betydeligt antal ikke-lægelige akademikere, eksempelvis biostatistikere, ingeniører, antropologer og projektsygeplejersker, hvoraf enkelte, bl.a. seniorstatistikere, udfører selvstændig forskning. Mange i et ph.d.-forløb eller post.doc.-forløb er ansat i temporære stillinger af kortere varighed. Styrkelse af sygeplejeforskningen er særligt prioriteret. - Ved forskerskolen på Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet var i 2014 indskrevet 20 ph.d.-studerende med en baggrund inden for de ikke-lægelige sundhedsprofessioner. Den samlede bestand var 172 indskrevne ph.d.-studerende.
Forskning udført af professionsuddannede skal fremmes	REGION HOVEDSTADEN - I "Politik for Sundhedsforskning 2020" er det et mål at "Forskningsforståelse og forskertræning er en integreret del af relevante uddannelser inden for hele sundhedsvæsenet". Universiteternes Center for Sundhedsfaglig Forskning (UCSF) har de seneste år afholdt 1-årige kurser i forskertræning for professionsbacheloror og siden 2013 understøttet forskningsforståelse blandt professionsbacheloror i klinikken på kurset 'Fast Track, der har patientaktivering og implementering' med 200 kursister fra 43 kliniske afdelinger. - I samarbejde med KU er foreslået etablering af en arbejdsgruppe bestående af KU SUND og regionen (evt. Region Sjælland), som skal udarbejde en strategi for udviklingen af professionsbachelorområdet. - Der er øremærket midler i Forskningsfond til Sundhedsforskning til udmøntning for forskningsprojekter med professionsbachelorbaggrund (henholdsvis 2 mio. kr. i 2014 og 3 mio. kr. i 2015). - Fra marts 2014 har professionshøjskolerne med en ny stillingsstruktur mulighed for at ansætte docenter, som kan fungere som faglige FoU-ledere. Regionen har i marts 2015 indledt drøftelser med professionsskolen Metropol med henblik på indgåelse af en aftale om etablering af delestillinger. - Der er etableret enkelte delestillinger for professionsuddannede i samarbejde med KU. REGION SJÆLLAND - Der er et voksende antal ph.d.-studerende inden for professionsområdet. I 2014 er ansat 5 medarbejdere med professionsbaggrund i post.doc.-forskerstillinger. REGION SYDDANMARK - På Odense Universitetshospital og ved de regionale sygehuse indgår forskere med baggrund i professionsfagene i de almindelige forskningsenheder på lige fod med lægelige forskere. Der er etableret en stillingsstruktur for sundhedsvidenskabelige professionsbacheloror. - Der er repræsentation af sygeplejeforskning i det regionale strategiske forskningsråd og i bedømmelsesudvalgene for de regionale forskningspuljer, som støtter forskning og ph.d.-forløb inden for professionsfagene. REGION MIDTJYLLAND - Forskere fra forskellige faggrupper indgår på lige fod i forskningen. Regionens forskningsfonde kan søges af alle faggrupper og bedømmelsesudvalgene har repræsentanter fra forskellige faggrupper. På AUH er der en strategisk forskningspulje på 3 mio. kr. målrettet forskning udført af mellemlange videregående uddannelser. REGION NORDJYLLAND - På Aalborg Universitetshospital er Forskningsenheden for sygeplejeforskning etableret, hvortil der er knyttet en række ph.d.- og post.doc.-forløb. Der foreligger nyt forskningsprogram for 2013-2018: "Patienten i front – forskning i centrum". - Forskerskolen på Aalborg Universitet og Klinisk Institut har etableret et præ-ph.d.-forløb, der skal afklare faglige forudsætninger og motivation og kvalificere potentielle ph.d.-studerende. Der udarbejdes en 1-årig plan

for den præ-ph.d.-studerende, hvor der indgår deltagelse og eksamen i relevante kurser og kvalificering af en ph.d.-projektbeskrivelse.

KØBENHAVNS UNIVERSITET

- Samarbejde med professionshøjskolerne omkring ph.d.-forløb, hvor professionshøjskolerne medfinansierer ph.d.-forløb. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet havde i 2014 indskrevet 37 ph.d. studerende med en sundhedsfaglig kandidat og enkelte med en kandidat i sygepleje.
- Der indgår ledelsesrepræsentanter fra universitetet og Professionshøjskolen Metropol i styregruppen for Universiteternes Center for Sundhedsfaglig Forskning (UCSF). Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet besatte 11 lektorer i 2014, som har et væsentligt forsknings- og undervisningsindhold på den sundhedsfaglige kandidatuddannelse.

AARHUS UNIVERSITET

- Der udbydes kandidatuddannelser til professionsbachelor. Udbuddet forventes at blive udvidet fremover.

UDDANNELSES- OG FORSKNINGSMINISTERIET

- I udviklingskontrakter med professionshøjskolerne er opsat mål om, at andelen af ph.d.-uddannede undervisere i kontraktperioden 2013-14 fordobles til 10 %. Der er årligt i perioden 2013-2015 afsat 268 mio. kr. til styrket udvikling og evidensbaseret på professionshøjskolerne.

DANSK SYGEPLEJERÅD

- Det vurderes ikke altid hensigtsmæssigt, at fagene opbygges omkring de eksisterende lægelige forskningsmiljøer.

REGION HOVEDSTADEN

- Der er etableret "En indgang til kliniske forsøg", som har udarbejdet en vejledning særligt rettet mod etablering og gennemførelse af kliniske forsøg. Vejledningen er udarbejdet i samarbejde med regionens øvrige støttefunktioner; GCP-enheden og den videnskabetiske komité

REGION SJÆLLAND

- Sekretariatet vejleder for den regionale videnskabetiske komité om anmeldelse til komitéen, og PFI (Produktion, Forskning og Innovation) står for regionens paraplygodkendelse til Datatilsynet.

REGION SYDDANMARK & SYDDANSK UNIVERSITET

- Der er opbygget en fællesorganisation og samarbejdsaftaler om service og stillinger indenfor en række forskerstøttefunktioner, herunder støtte til anmeldelser til sundhedsmyndigheder, fx inden for Jura og Patentering, GCP, Statistik, og fundraising.

REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET

- Samarbejde om at understøtte forskere i de administrative procedurer, der knytter sig til ansøgning og anmeldelse af forskningsprojekter.
- I 2012 er indgået en samarbejdsaftale om hospitalernes adgang til GCP-enheden, forskningsstøtteenheden og Technology Transfer Office (TTO). Forskningsstøtteenheden har lavet konkrete samarbejdsaftaler med hvert enkelt regionshospital.

REGION NORDJYLLAND

- I Afdelingen for Universitetsanslignende ved Aalborg Universitetshospital er opbygget forskningsunderstøttende funktioner. Der planlægges et tættere samarbejde med Aalborg Universitet på flere områder, fx ansøgninger og administration af eksterne midler.

DANSK SYGEPLEJERÅD

- Det opleves, at det er vanskeligt for studerende i uddannelsessystemet før ph.d.-niveau at gennemskue anmeldelsespligten i forbindelse med opgaver.

**Bedre vejledning
om anmeldelses-
pligter mv.**

TEMA 2: Inddragelse af patienter i klinisk forskning

ANBEFALINGER	OPFØLGNING
Øget profilering af de gode danske rammevilkår for klinisk forskning	REGION HOVEDSTADEN - Der arbejdes for international branding af forskningsstyrker hos industrien, i netværksorganisationer som MVA, Invest in Denmark og Copenhagen Capacity samt med projekterne Copenhagen Science City og Greater Copenhagen. - Der arbejdes med yderligere styrkelse af internationalisering, fx via samarbejdsaftale med Massachusetts og via markedsføring af hovedstadsregionens Global Excellence-miljøer samt andre konkrete initiativer. - Gennem det nationale "En indgang"-samarbejde i regi af Danske Regioner skal Danmark markedsføres i relation til gennemførelse af kliniske forsøg. - To pilotcentre er etableret på Rigshospitalet og Bispebjerg Hospital med henholdsvis onkologi og dermatologi som terapeutiske områder (NEXT). Et tredje pilotcenter er på vej i Vestdanmark og et fjerde center kan placeres uden geografisk begrænsning.
	REGION SJÆLLAND Man arbejder på at styrke infrastrukturen for forskerne. Det omfatter bl.a. initiativer inden for "En indgang", rådgivning om fundraising, statistik, jura og litteratursøgning.
	REGION SYDDANMARK Forskningsinfrastrukturen OPEN (Odense Patient data Explorative Network) på Odense Universitetshospital håndterer og opbevarer patientkohorter (data og biologisk materiale) og giver adgang til registerdata.
	REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET Regionens bidrag til initiativet "En indgang" er opbygget og konsolideret i fællesskab. Aarhus Universitet og Aarhus Universitetshospital har samlet de enkelte specialers kliniske forskningsenheder i en fælles organisation under navnet Aarhus University Hospital Clinical Trial Unit, som skal få flere medicinalvirksomheder til at afprøve lægemidler eller medicinsk udstyr i Aarhus.
	REGION NORDJYLLAND - I samarbejde med Aalborg Universitet, en række nordjyske kommuner og Aalborg Universitetshospital (ideklinikken) er oprettet "Empowerment in Industrial Research", som er en organisation til at understøtte offentligt-privat samarbejde. - I 2014 er gennemført en kampagne for at få rekrutteret forsøgspersoner til kliniske forsøg. Kampagnen blev koordineret med "En indgang". Ønsket er at få oprettet en slags "frivilligregister" med personer, der ønsker at indgå i forskningsprojekter.
	HANDLINGSPLANEN FOR OFFENTLIGT-PRIVAT SAMARBEJDE OG NEXT Regionen deltager sammen med Københavns Universitet, Syddansk Universitetshospital, Aarhus Universitet/Aarhus Universitetshospital og Aalborg Universitetshospital, Bioneer, LEO Pharma, Novo Nordisk, Roche, MSD og Novartis i projektet NEXT. Innovationsfonden investerer 50 millioner kr. i dette partnerskab over en femårig periode.
	MINISTERIET FOR SUNDHED OG FOREBYGGELSE, UDENRIGSMINISTERIET & INVEST IN DENMARK I 2010 er etableret et samarbejde, som bl.a. har resulteret i publikationen "Start with Denmark – the Heart of Life Sciences", der præsenterer danske styrkepositioner i forhold til sundhedsvidenskabelig forskning (opdateret version er lanceret i maj 2015).
	DANSKE REGIONER Der arbejdes med markedsføring af Danmark med "En indgang for industrien til kliniske forsøg i Danmark".

Udnyttelse af forbedrede muligheder i forbindelse med samling af specialer og etablering af ny sygehusstruktur	REGION HOVEDSTADEN • Retningslinjer for forsknings- og uddannelsesfaciliteter for kvalitetsfundsbyggerierne er vedtaget. • Initiativet for Strategisk Ledelse af Forskning understøtter forsknings- og afdelingsledelserne på flere niveauer. • En yderligere sammenlægning af regionens hospitaler er gennemført 1. januar 2015 for at styrke enkelte specialer både af hensyn til patientbehandling og forskning. Den reviderede hospitalsplan vil bl.a. understøtte de nye samarbejder Copenhagen Science City og Greater Copenhagen, som henholdsvis skal styrke indsatsen for at tiltrække internationale talenter blandt studerende, forskere og virksomheder og skabe vækst i den samlede metropol, som kaldes Greater Copenhagen. • I regionalt regi arbejdes med etablering af fælles frysehus-faciliteter og biobankstruktur for at sikre en bæredygtig, effektiv udnyttelse og synlighed af regionens kliniske data, forskningsregistre og af vævsprøver/biobanker. REGION SJÆLLAND • Sygehusplanen indebærer en samling af funktioner på færre matrikler og en samling af de kliniske opgaver på færre af disse matrikler. REGION SYDDANMARK • Forskningssamarbejde mellem Odense Universitetshospital og de regionale sygehuse er etableret. I 2014 er udarbejdet samarbejdsaftaler om forskning inden for de udvalgte specialområder med henblik på ansættelse af forskere i fælles delestillinger. REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET • En større forsknings- og udviklingsgennemgang af alle kliniske specialer er gennemført med henblik på at belyse mulighederne for samarbejde på tværs af hospitaler og specialer. REGION NORDJYLLAND • I det kommende Aalborg Universitetshospital etableres et bygningskompleks, som skal rumme det Sundhedsvidenskabelig Fakultet ved Aalborg Universitet, så nærhed mellem klinik og forskningsmiljøer sikres.
Etablering af forskernetværk	REGION HOVEDSTADEN • "En Indgang"-funktionen har været drivkraft i etablering af specialespecifikke forskernetværk, som fungerer som One-Point-Of-Contact for industrihenvendelser omkring kliniske forsøg (feasibilities). • I 2014 og 2015 er potentielle netværk vurderet i forhold til, om interessen for et forskningsnetværk er til stede. Oftalmologerne har været meget positive, og der arbejdes på et endokrinologisk og evt. et pædiatrisk forskernetværk, som følge af øgede krav fra regulatoriske myndigheder om, at der skal udføres kliniske studier i denne gruppe af populationen inden godkendelse af medicin. Inspirationen til samarbejdet er hentet hos Dansk Bryst Cancer Gruppe (DBCG), som har erfaring med at kliniske forsøg kan optimeres ved brug af færre sites pr. forsøg. Rigshospitalet og Odense Universitetshospital samarbejder om en række patientforløb på det højt specialiserede område. For at understøtte forskningen er fra 2014 oprettet en fælles pulje med Region Syddanmark på 2 mio. kr. årligt REGION SYDDANMARK • Fælles forskningspulje med Region Hovedstaden på 2 mio. kr. som skal medvirke til dannelse af tværregionale forskningsnetværk, særligt med henblik på at styrke specialiserede funktioner.
Øget samarbejde om patientrekruttering fx via samling af forskerstøttefunktioner	REGION HOVEDSTADEN • I Enhed for Forskning og Innovation sørger "En indgang"-funktionen for at vejlede forskere og industri om patientrekrutterings-muligheder. Samarbejdsaftalen med medicinalfirmaet GSK og KU indeholder bl.a. projekter omkring patientrekruttering. REGION SJÆLLAND • Forskerstøtten er samlet i en regional forskningsenhed, hvis formål er at understøtte den sundhedsvidenskabelige forskning ved at stille forskellige kompetencer til rådighed. REGION SYDDANMARK • Regionen deltager i "En indgang". Der arbejdes bl.a. for at reducere barrierer for kliniske forsøg med industrien. REGION MIDTJYLLAND • "En indgang" er etableret sammen med Aarhus Universitet. Forskere med tilknytning til hospitalerne i Region Midtjylland og Region Nordjylland kan benytte GCP-enheden ved Aalborg og Aarhus Universitetshospitaler. REGION NORDJYLLAND • I regionen koordineres "En indgang" med EIR-projektet (Empowerment in Industrial Research).

Fælles it-plattform til annoncering af kliniske forsøg	MINISTERIET FOR SUNDHED OG FOREBYGGELSE I oktober 2013 blev lanceret en patient-rekrutteringsplatform på sundhed.dk: Bliv forsøgsperson. Siden er aktiv og opdateres med nye kliniske studier, som forsøgspersoner kan ansøge om at deltage i. Dog annonceres en del forsøg stadig på traditionel vis i aviser.
Lettere procedurer for godkendelse af kliniske forsøg	MINISTERIET FOR SUNDHED OG FOREBYGGELSE - Vedtaget en ny EU-forordning om kliniske lægemiddelforsøg, som forventes at træde i kraft maj 2016. Der forestår en stor opgave med at implementere de nye regler. Målet er at Danmark kan håndtere reglerne effektivt, så det understøtter den kliniske lægemiddelforskning i Danmark. - Loven om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter trådte i kraft 1. januar 2012. Lægemiddelforeningen og regionerne ser overordnet positivt på loven, som har skabt rammerne for en mindre byrdefuld, enklere og mere ensartet behandling af ansøgninger om godkendelse af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter. SUNDHEDSSTYRELSEN - Sundhedsstyrelsen har i april 2014 igangsat et projekt vedr. samling af en digital ansøgning til Sundhedsstyrelsen og komitésystemet via en fælles portal, så forskeren eller virksomheden fremover kun skal sende én ansøgning. En forbedret version forventes idrøftsat i løbet af 2015.
Ensretning af forskerkontrakter/samarbejdsaftaler	DANSKE REGIONER - Som en del af initiativet "Én indgang" har regionerne dannet et juridisk netværk for at udgøre én forhandlingspart overfor industrien, når der skal indgås kontrakter vedr. kliniske virksomhedsinitierede lægemiddelforsøg.. Netværket forhandler løbende kontrakten med virksomheder vedrørende konkrete studier, som skal i gang hurtigere end en standardkontrakt kan forhandles på plads. Netværket har udarbejdet tolv standardaftaler og tager del i otte igangværende forhandlinger. Industrien ønsker at arbejdet fortsætter – gerne i et højere tempo. KØBENHAVNS UNIVERSITET - Tech Trans Kontor har i 2012 udgivet en brochure vedr. kontrakter, som er henvendt til forskere på universitetet og eksterne samarbejdspartnere. Brochuren er en guide til Københavns Universitets politik og principper på området samt udarbejdelse af gængse former for aftaler på universitetet.

TEMA 3: Rammer for forskning i forbindelse med specialeplanlægning

ANBEFALINGER	OPFØLGNING
Opfølgning på forskningsforpligtelsen ved tildeling af specialfunktioner	SUNDHEDSSTYRELSEN - I marts 2015 er færdiggjort en fornyet gennemgang af 36 specialer som led i en revision af specialeplanen. Styrelsen har siden 2012 årligt indkaldt statusrapporter fra regionale og private sygehuse, der har godkendelse til at varetage specialfunktioner. Krav til videnskabelig produktion er et krav til varetagelse af specialfunktioner. - For statusrapporter i 2013 blev der, som pilotafprøvning, indhentet udvalgte kvalitetsindikatorer på enkelte specialfunktioner med formål om at indhente erfaring til den fremadrettede monitorering af den reviderede specialeplan, der forventes at træde i kraft i 2016. - En fremadrettet monitorering af specialeplanen bl.a. gennem aktivitets- og kvalitetsindikatorer planlægges. Indrapportering af forskningsaktivitet vil indgå i den fremadrettede monitorering, som forventes opgjort en gang årligt. Det er sammenfaldende med indhentelse af de årlige statusrapporter for varetagelse af de udvalgte specialfunktioner.
Kliniske kvalitetsdatabaser	DANSKE REGIONER I regi af Danske Regioner drives en række kliniske kvalitetsdatabaser og regionernes kliniske kvalitetsudviklingsprogram (RKKP), som skal sikre at potentialet for kvalitetsudvikling, baseret på kvalitetsdatabaserne udnyttes optimalt. Formålet er at skabe et dokumenteret grundlag for at udvikle og sikre god behandlingskvalitet til gavn for patienterne. Regionerne udarbejder procedurer for regional opfølgning på resultaterne med afsæt i data fra de kliniske kvalitetsdatabaser.
Et godt udgangspunkt for sundhedstjenesteforskning	REGION HOVEDSTADEN - Tværsæktoriel Forskningsenhed er oprettet i oktober 2013 på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital med formål om, at sikre evidensbaseret systematisk vidensdeling, kompetenceudvikling og udvikling af "best practice" gennem praksisnær forskning og udvikling inden for det tværsæktorielle samarbejde mellem kommuner, almen praksis og hospitaler. Der er afsat midler til samarbejde om konkrete forskningsprojekter i Tværspuljen, der blev opslået første gang i februar 2014. - Iværksat arbejde med indsamling af økonomital inden for det kommunale område for borgere med kronisk sygdom, således at alle udgifterne (kommunale og regionale) kan analyseres. REGION SJÆLLAND - I forlængelse af "Politik for sundhedsforskning" ønskes det at sundhedstjenesteforskningen styrkes, fx ved at iværksætte eller medfinansiere ph.d.-forløb inden for sundhedstjenesteforskning, hvor der stilles relevante data til rådighed for egne og eksterne forskere. REGION SYDDANMARK - I "Politik for Sundhedsforskning" er en målsætning om at skabe nye forskningsmiljøer inden for sundhedstjenesteforskning og øge antallet af forskningsprojekter gennem regionalt samarbejde mellem SDU og eksisterende forskningsmiljøer. - I 2014 er udarbejdet en handleplan for styrket sundhedstjenesteforskning. På det kliniske område er der oprettet, idet Enhed for Sundhedstjenesteforskning på Sygehus Lillebælt i 2014 har fået professorat nummer to. REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET - Et koordinationsudvalg for folkesundhedsområdet, som beskæftiger sig med samarbejdet med kommuner og almen praksis. - Oprettet Center for Folkesundhed og Kvalitetsudvikling (CFK), som forsker i sundhedstjenesteforskning og arbejder med tværfaglig og tværsæktoriel forskning inden for folkesundhedsområdet. - I 2012-2014 var finansieret et forskningsprogram om rehabilitering og sundhedstjenesteforskning inden for neurorehabilitering. - I samarbejde med kommunerne i regionen er oprettet en forskningspulje – "Folkesundhed i Midten", som støtter forsknings- og udviklingsarbejde i det fælles kommunale-regionale opgavefelt. - Folkesundhedsområdet kan søge regionens Sundhedsvidenskabelige Forskningsfond på lige fod med øvrige sundhedsvidenskabelige områder. - Aarhus Universitet etablerer i 2015 Dansk Center for Sundhed, der skal sikre en bedre kobling mellem forskning, planlægning, beslutninger og praksis i sundhedssektoren. Centeret skal skabe en synlig indgangsdør til universitetet, så det bliver nemt for kommuner, regioner, statslige myndigheder og virksomheder at komme i kontakt med universitetets sundhedsrelaterede viden.

En ny sygehusstruktur med bedre fysiske faciliteter muliggør et løft for sundhedsforskningen

REGION NORDJYLLAND & AALBORG UNIVERSITET

- Oprettet Center for Forbedringer i Sundhedsvæsenet, som en del af udviklingen af tværvideenskabelig forskning i sundhedsvæsenet. Den regionale sundhedsprofil af nordjydernes sygdomme og livskvalitet danner baggrund for en række analyser og ph.d.-projekter.
- I 2013 er etableret et professorat i kvalitetsudvikling og sundhedstjenesteforskning ved Aalborg Universitet og Aalborg Universitetshospital – Psykiatrien.

REGION HOVEDSTADEN

- Vedtaget principper om at indretningen af de kommende hospitaler skal ske med henblik på at skabe sammenhæng mellem forskning og klinisk behandling. Forskningsfaciliteter etableres som integrerede faciliteter på hospitaler, og forsknings- og uddannelsesfaciliteterne indrettes, så de kan fungere som katalysatorer for samarbejde.
- Igangsat et strategisk projekt "Vidensbroen" mellem Rigshospitalet og Panum under "Fokus og Forenkling", hvor der etableres en broforbindelse tværs over Tagensvej mellem Rigshospitalet og Panum. Vidensbroen er et infrastrukturelement til udvikling af samarbejde om sundhed.
- Seneste hospitalssammenlægninger og regionens hospitals – og psykiatriplaner forventes at styrke mulighederne for sundhedsforskning.

REGION SJÆLLAND

- Potentialet for at styrke den sundhedsvidenskabelige forskning, som sygehusinvesteringerne i de kommende år giver anledning til, ønsker regionen at udnytte.

REGION SYDDANMARK

- I visionen for det nye Odense Universitetshospital og Sundhedsvidenskabeligt Fakultet planlægges en unik bygningsmæssig nærhed mellem universitetshospitalet og universitet, fx forbindes Odense Universitetshospital fysisk med Syddansk universitet via en "Vidensakse".

REGION MIDTJYLLAND

- I sygehusbyggerierne i Aarhus og Gødstrup samles flere forskningsmatrikler på én for at give bedre rammer og faciliteter for forskning og tværfagligt samarbejde mellem afdelinger og specialer. I Aarhus planlægges et Center of Research and Education (CORE) i Forskningskomplekset på ca. 20.000 m², mens der i Gødstrup samles de ikke-kliniknære forsknings- og uddannelsesaktiviteter i et 3.000 m² stort center for forskning og uddannelse (CFU) i sammenhæng med hospitalet. Der er etableret en organisation til forberedelse og straksimplementering heraf.

REGION NORDJYLLAND

- Det tilstræbes at dedikere forskningsarealer i de nye sygehusbyggerier. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Aalborg Universitet skal placeres i det kommende Aalborg Universitetshospital. Det giver forskningsbygninger med et samlet areal på 17.000-25.000 m² midt i sygehusbyggeriet.

TEMA 4: Brugerinddragelse i sundhedsforskning

ANBEFALINGER	OPFØLGNING
Brugerinddragelse i sundhedsforskning	REGION HOVEDSTADEN - Forsknings- og innovationsprojekter med brugerinddragelse bl.a. Food 'n' Go på Herlev Hospital og Ung med Diabetes Nordsjællandshospital, Hillerød. - Regionen har for år tilbage etableret Enhed for Evaluering og Brugerinddragelse (EEB) - et videnscenter for patient- og brugeroplevet kvalitet, som gennemfører evalueringer og brugerundersøgelser med fokus på patienter og andre brugeres oplevelser i sundhedssektoren. REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET - I den fælles strategi for samarbejdet på sundhedsområdet er opstillet en målsætning om, at befolkningens viden skal inddrages i planlægningen og udførelsen af forskningen. Patientinddragelse var temaet ved det årlige fælles strategiseminar for forskning i december 2014. Aarhus Universitet har landets første og eneste professor i patientinvolvering, som bidrager med ny viden om patientinvolvering og understøtter fokus på området. REGION NORDJYLLAND - I koordineringen af klinisk forskning og innovation arbejdes med brugerinddragelse, fx er der i psykiatrien ansat en bruger/patient en dag om ugen for at understøtte samspillet mellem forskningsprojekter og brugerinddragelse. SYDDANSK UNIVERSITET "Brugerinddragelse i Forskning" er prioriteret som forskningsområde ved en forskningsenhed under Sundhedsvidenskab fra 2014. INNOVATIONSFONDEN - Offentliggjort ny strategi i januar 2015, hvor der lægges vægt på at investere i forskning, udvikling og kommercialisering med henblik på at ideer, viden og teknologier omsættes til levedygtige virksomheder. Inddragelse af brugere er væsentlig for at styrke anvendelsesmulighederne af fondens investeringer.
Brugerinddragelse ved identifikation af større forskningstemaer	INNOVATIONSFONDEN - I 2015 kan fonden investere i projekter inden for klinisk forskning og psykiatri. I opslagene om psykiatri fremgår, at der er behov at holde fokus på den praktiske indsats over for mennesker med psykiske lidelser samt sikre en stærkere kobling mellem forskning og den kliniske og socialfaglige praksis. Der er fokus på brugerinddragelse og inddragelse af forskellige aktører i sundhedssystemet. - I opslaget i 2015 om psykiatri fremgår bl.a. at "Der ønskes en bred tilgang i forhold til faglige perspektiver og forskningstraditioner, således at fokus er på at skabe ny viden og/eller indsamle eksisterende viden nationalt og internationalt som relativt hurtigt kan implementeres i konkrete indsatser for borgerne. Herunder ønskes også at styrke forskning i selve implementeringen af forskning." - Det er fortsat en udfordring at få forskningsresultaterne fra universiteter og hospitaler hurtigere omsat til anvendelse i det offentlige sundhedssystem. Inden for områder som kræft og diabetes er opnået gode resultater med en høj grad af patientinddragelse i forskningsaktiviteterne.
Brugerinddragelse – incitament for forskere	REGION HOVEDSTADEN - I forbindelse med uddelinger fra regionens Sundhedsvidenskabelige Forskningsfond er der pt. ikke krav om brugerinddragelse. Dette kan overvejes i forbindelse med fremtidige opslag af fonden. REGION SYDDANMARK - Brugerinddragelse i forskning er udpeget som tema for Region Syddanmark og Syddansk Universitets fælles Åben Forskerdag i 2015. - Reumatologiforskningen ved Sygehus Sønderjylland og Gigthospitalet i Gråsten erfaring har etableret et brugerråd med 8 patienter med forskellige diagnoser for at samle erfaringer til det videre samarbejde om forskningsprojekter. - I Patient- og pårørenderåd i relation til Patienternes kræfthospital, Vejle Sygehus, gives feedback på forskningsprotokoller. I nyt regionalt strategisk forskningsråd for Psykiatri ansættes en patient som medlem. REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET - Regionens Sundhedsvidenskabelige Forskningsfond har på nuværende tidspunkt ikke fokus på brugerinddragelse.

	gelse, men det overvejes som et udviklingspunkt for fonden og sundhedsforskningen. • Samarbejde om forskningsbaseret uddannelse i biomedicaldesign med brugerbehov som udgangspunktet. Der er en løbende vurdering og afklaring af legalitet og habilitetsforhold i det fælles samarbejdsorgan Transfer Technology Office (TTO) til varetagelse af legale forhold. INNOVATIONSFONDEN • Fonden opfordrer ansøgere til at have fokus på anvendelsen af fondens investeringer i forskning, udvikling og kommerialisering, herunder brugerinddragelse, allerede i ansøgningsfasen.
Brug af eksisterende redskaber og guidelines til brugerinddragelse	REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET • Afholdt fælles strategiseminar i december 2014, hvor der blev præsenteret forskellige perspektiver på brugerinddragelse, patientinvolvering og rekruttering af brugere. Opfølgning i ledelsesorganerne er planlagt.

TEMA 5: Sundhedsforskning i kommunalt regi

ANBEFALINGER	OPFØLGNING
At kommunerne arbejder med forskningsbaserede evalueringsmetoder af nye tiltag og projekter	REGION HOVEDSTADEN - Tværsektoriel Forskningsenhed er oprettet i oktober 2013 på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital med formål om, at sikre evidensbaseret systematisk vidensdeling, kompetenceudvikling og udvikling af "best practice" gennem praksisnær forskning og udvikling inden for det tværsektorielle samarbejde mellem kommuner, almen praksis og hospitaler. Der er afsat midler til samarbejde om konkrete forskningsprojekter i Tværspuljen, der blev opslået første gang i februar 2014. REGION SYDDANMARK - Særligt fokus på at udvikle og gennemføre større, tværgående forsknings- og udviklingsprojekter i rådgivningen til kommunerne om forebyggelse og sundhedsfremme (jf. Sundhedslovens § 119, stk. 3). REGION MIDTJYLLAND - MoEva er et værktøj til monitorering og evaluering af patientuddannelser og sundhedstilbud, som stilles til rådighed for kommuner og hospitaler. Formålet er at indsamle standardiserede og sammenlignelige data fra patientuddannelsesforløb i kommuner og hospitaler til brug ved monitorering og evaluering af patientuddannelser, samt data på tværs af sygdomsspecifikke og generelle patientuddannelser, som kan sammenholdes med data fra sundhedsprofilen "Hvordan har du det". REGION NORDJYLLAND - BioMed Community og EIR-Empowering Industry and Research er et tæt samarbejde mellem kommuner, region, universitet og virksomheder. AARHUS UNIVERSITET - Dansk Center for Sundhed etableres i 2015. Det skal sikre en bedre kobling mellem forskning, planlægning, beslutninger og praksis i sundhedssektoren samt skabe en synlig indgangsdør til universitetet.
	REGION HOVEDSTADEN - Etableret to nye samarbejder: Copenhagen Science City og Greater Copenhagen. Copenhagen Science City skal styrke indsatsen for at tiltrække internationale talentfulde studerende, forskere og virksomheder. Greater Copenhagen er et samarbejde mellem Region Hovedstaden, Region Sjælland og alle 46 kommuner i Østdanmark om at skabe vækst i den samlede metropol. - Etableret Center for Sundhedsteknologi i København ved et tværsektorielt samarbejde mellem region, kommune og universitet. REGION SYDDANMARK - For flere år siden er udarbejdet en partnerskabsguide i samarbejde med DGI Fyn, som udspringer af et konkret projekt på børneområdet, der indeholder en række anbefalinger til at opbygge partnerskaber. Samarbejdet fungerer som et mellemled mellem kommuner og universiteter – særlig om gennemførelse af specifikke projekter. For at styrke dette område er bl.a. udgivet en guide til samarbejde mellem forskning og praksis på forebyggelsesområdet og oprettelse af delestillinger mellem regionen og Syddansk Universitet mv. REGION MIDTJYLLAND & AARHUS UNIVERSITET - Fokus på et tæt samarbejde med kommuner og praksissektor for at understøtte en sammenhængende og evidensbaseret udvikling i sundhedsvæsenet, bl.a. ved inddragelse af kommuner og praksissektor i udviklingen af ny viden. Aarhus Universitet har et tæt samarbejde med enkelte kommuner i Region Midtjylland. Kommunerne er også repræsenteret i Koordinationsudvalget for Folkesundhedsområdet. AALBORG UNIVERSITET - Indgået samarbejdsaftale med Ældre- og handicapforvaltningen samt Sundhed- og kulturforvaltningen i Aalborg Kommune om uddannelser, studerende og udvikling af relevant forskning for det kommunale sundhedsområde. MINISTERIET FOR SUNDHED OG FOREBYGGELSE - I Sundhedsstyrelsens vejledning om sundhedskoordinationsudvalg og sundhedsaftaler fremgår, at samarbejdet mellem kommuner og regioner om dokumentation, udvikling og forskning til understøttelse af fortsat kvali-

At universiteter og kommuner styrker samarbejdet, og at universiteterne bidrager til at skabe forskningsinteresse for emner med relevans for løsning af de kommunale sundhedsopgaver, og at kommunerne i højere grad bidrager med viden til universiteterne og andre forskningsinstitutioner om, hvilken viden de har behov for.

	tetsudvikling og kvalitetssikring på sundhedsområdet bl.a. skal forankres i de nye sundhedsaftaler (2015 – 2018). INNOVATIONSFONDEN I opslag om psykiatri, sundhed og klinisk forskning i 2015 er nævnt, at en del af den etablerede forskning opleves som relativt langt fra klinik og praksis. Tværgående aktiviteter mellem forskning og klinik/praksis kan understøtte et styrket samarbejde mellem hospital, kommune, praktiserende læge m.m.
Øvrige anbefalinger vedr. sundhedsforskning i kommunalt regi	REGION HOVEDSTADEN - Med "Sammenhængende patientforløb", et indsatsområde under "Fokus og Forenkling", skal der udarbejdes en række patientforløbsbeskrivelser i perioden 2014 til 2017. Udvælgelsen af patientforløb sker ud fra Sundhedsstyrelsens kriterier og i tæt samarbejde med Sundhedsplatformen, således at patientforløbene kan it-understøttes. Forløbsbeskrivelserne tager udgangspunkt i eksisterende vejledninger, forløb, pakker og evidens på området (første beskrivelse udarbejdes på tarmkræftområdet). Interne forløb påbegyndes først (mellem hospitaler og afdelinger), mens tværsektorielle forløb behandles efter 2014. - Påbegyndt to projekter om at mindske sociale ulighed i sundhed: Et projekt med udgangspunkt i rygere med kort uddannelse og et tværsektorielt projekt mellem Hvidovre hospital og almen praksis, som har fokus på at udvikle en algoritme, der identificerer sårbare patienter og afprøver differentierede rehabiliteringstilbud. REGION SYDDANMARK - I forskningspuljen er der særligt prioriteret forskning med temaet "Patientforløb", der går på tværs af sektorer. REGION MIDTJYLLAND - I samarbejde med kommunerne er oprettet 'Folkesundhed i Midten', der yder økonomisk støtte til forsknings- og udviklingsaktiviteter til parterne i samarbejdsstrukturen. - Formidling af resultaterne er en del af arbejdet med det tværsektorielle samarbejde, herunder oprettelse af temagrupper, udarbejdelse af sundhedsaftale og opfølgning af mål for det tværsektorielle samarbejde inden for de respektive områder. MINISTERIET FOR SUNDHED OG FOREBYGGELSE - Center for Forebyggelse, finansieret af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og med Sundhedsstyrelsen som formand, understøtter i praksis kommunernes implementering af Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker. STATENS INSTITUT FOR FOLKESUNDHED - Center for Interventionsforskning gennemfører en undersøgelse af kommunernes implementering af anbefalingerne i forebyggelsespakkerne. Resultaterne fra første spørgeskemaundersøgelse er udgivet i november 2013. Undersøgelsen gentages i tredje kvartal 2015. Det er første gang sy den samlede kommunale borgerrettede forebyggelsesindsats belyses i dette omfang.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Holbergsgade 6
1057 København K
Tlf. 72 26 90 00